

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА ЗООВЕТЕРИНАРНА АКАДЕМІЯ

Знайомство з курсом **ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА І
ПЕРЕРОБКИ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА**
(Частина І. ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ
ТВАРИННИЦТВА)

**Вибіркова компонента освітньо-професійної
програми «Менеджмент» Спеціальність 073
«Менеджмент» галузь знань 07 «Управління та
адміністрування» І освітній рівень.**

Викладачі: кандидат с.-г. наук, доцент
Петрушко Микола Петрович, старший
викладач Склярєнко Олена Веніамінівна

Кафедра технології тваринництва та
птахівництва

Телефон - 0576357374, 0576357584.

Електронна пошта: tehnoanimal@hdzva.edu.ua

Дистанційна підтримка: Moodle

АНОТАЦІЯ: Дисципліна формує компетенції, які є складовою організації виробництва продукції тваринництва, а саме взаємопов'язану і науково обгрунтовану систему організаційно-економічних, зооінженерних, ветеринарних, технічних заходів раціонального ведення галузі тваринництва, що забезпечують одержання продукції високої якості та необхідних обсягів за умов мінімальних витрат кормів, праці та інших матеріальних ресурсів.

Метою курсу «Технологія виробництва продукції тваринництва» є формування у студентів компетентностей здатності розуміння технологій вирощування сільськогосподарських тварин і птиці як єдину систему (відтворення, годівля, утримання, організаційно – планувальні рішення, управління в сучасних умовах господарювання) для отримання високоякісної продукції тваринництва, а також засвоєння таких розділів курсу: походження, доместикаційні зміни і біологічні особливості сільськогосподарських тварин і птиці, породи, методи розведення, організація племінної роботи, комп'ютеризація племінного та виробничого обліку, автоматизація різноманітних процесів виробництва; технологія одержання якісної конкурентоспроможної продукції, а також питання утримання та годівлі сільськогосподарських тварин і птиці.

Курс «Технологія виробництва продукції тваринництва» пов'язаний з природничо-науковими дисциплінами, як «Біологія», «Фізіологія сільськогосподарських тварин», та дисциплінами з циклу професійної та практичної підготовки, як «Годівля с. г. тварин», «Розведення с. г. тварин», які надають студенту знання про способи і засоби виробництва: біологічні, технічні, організаційні та економічні; обрання певного технологічного рішення і створення умов для отримання високоякісного поголів'я коней різного напрямку використання.

Попередні умови для вивчення курсу: засвоєння курсу «біологія»

ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНІЙ ПРОГРАМІ

Компетентності та програмні результати навчання, які формуються при вивченні даної дисципліни (кодування згідно чинної освітньо-професійної програми, в дужках вказана забезпечувана компетенція відповідного стандарту вищої освіти).

Компетентності:

ЗК6. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями. (ЗКС6. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.)

ФК7. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт (ФКС7. Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації.)

Програмні результати навчання:

ПРН20. Виявляти навички формування системи інформаційних ресурсів для обґрунтування вибору прогресивних технологій організації та управління виробництвом. (ПРНС20. Застосовувати навички формування системи інформаційних ресурсів для обґрунтування вибору прогресивних технологій організації та управління виробництвом.)

ЧОМУ ВИ НАВЧИТЕСЬ, ЩО ОТРИМАЄТЕ

(Відповідність компетентностей дисципліни межах компетентностей та програмним результатам навчання освітньо-професійної програми наведена кодами в дужках; після «/» вказана форма контролю програмних результатів навчання)

Здатність аналізувати, оцінювати існуючі технології виробництва продукції тваринництва, у тому числі і їх біологічні об'єкти (велика рогата худоба, свині, вівці та птиця) та здійснювати вибір оптимального варіанту технічних заходів ефективного ведення галузі тваринництва для професійної діяльності (ЗК6)/ індивідуальні практичні завдання

Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень для професійної діяльності (ЗК6, ФК7, ПРН20)/ індивідуальні практичні завдання

Здатність оцінювати продуктивність сільськогосподарських тварин та якість продукції в процесі виробничої діяльності.(ФК7, ПРН20) / індивідуальні практичні завдання

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми, розробляти та обирати оптимальні технологічні операції з виробництва продукції тваринництва в певних виробничих умовах.(ЗК6, ФК7, ПРН20) / індивідуальні практичні завдання

Програма вивчення дисципліни реалізується через проведення лекцій, лабораторно-практичних занять та самостійної роботи студентів. На вивчення дисципліни відводиться 90 годин, в тому числі 16 години лекційних, 14 годин лабораторно-практичних та 60 годин самостійних занять.

Формами проміжного контролю, які оцінюються на лабораторно-практичних заняттях, є: індивідуальні практичні завдання, індивідуальні завдання з бонітування сільськогосподарських тварин.

Формою підсумкової атестації є екзамен.

СТРУКТУРНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА І ПЕРЕРОБКИ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА

(ЧАСТИНА І. ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА)

Спеціальність 073 «Менеджмент» галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
І освітній рівень.

Вибіркова компонента. Курс І.

СТРУКТУРНИЙ ПЛАН

Види занять та форми контролю	Обсяг дисципліни за навчальним планом		У т.ч. по семестрам					
			Денне навчання				Заочне навчання	
			скотарство	свинарство	вівчарство	птахівництво	Кредит	Годин
Кредит	Годин							
Всього годин по плану	3	90	28	22	22	18	3	90
у т.ч. аудиторних	1	30	8	8	8	6	0,4	12
самостійних	2	60	20	14	14	12	2,6	78
Із аудиторних: лекцій	0,5	16	4	4	4	4	0,2	6
Лабораторних								
Практичних	0,5	14	4	4	4	2	0,2	6
Семінарських								
Модуль (заліковий кредит)	I	1,7	50					
	II	1,3	40					
Контрольна робота								
Курсовий проект								
Залік								
Екзамен підсумковий		*						*

**НАЗВА, ЗМІСТ, КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗМІСТОВИХ МОДУЛІВ
ДИСЦИПЛІНИ ТА ШИФРИ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВІДПОВІДНО
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНІЙ ПРОГРАМІ**

НАЗВА МОДУЛІВ ТА ЇХ ЗМІСТ	Шифр компетентностей освітньої програми
<p>1.Технологія виробництва молока, яловичини та продукції свинарства Вивчає походження великої рогатої худоби та свиней, етологію, екстер'єр, інтер'єр і конституцію, молочну та м'ясну продуктивність, відтворювальну здатність, структуру стада, вирощування молодняку, організацію обліку, систематику порід, системи і способи утримання тварин при виробництві молока та яловичини та свинини, моделювання технологічних процесів по дільницях, розробку систем контролю технологічної, економічної оцінки виробництва молока, яловичини і свинини.</p> <p>Компетентності дисципліни: Здатність розуміти технології виробництва молока, яловичини та свинини (ЗК6, ФК7); Здатність аналізувати елементи технології та обрати оптимальні рішення для професійної діяльності (ЗК6, ФК7);</p>	<p>ЗК6, ФК7</p> <p>ПРН20</p>
<p>2. Технологія виробництва продукції вівчарства та птахівництва Вивчає походження овець та птиці, їх біологічні особливості, утворення і характеристику порід, продукцію продуктивність, технологію годівлі і утримання, відтворення стада і методів розведення, особливості племінної роботи в птахівництві, інкубацію яєць, основні принципи технології виробництва харчових яєць і м'яса сільськогосподарської птиці</p> <p>Компетентності дисципліни: Здатність розуміти технологію виробництва продукції вівчарства та птахівництва (ЗК6, ФК7); Здатність аналізувати елементи технології та обрати оптимальні рішення для професійної діяльності (ЗК1, ФК1); Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації (ФК7);</p>	<p>ЗК6, ФК7</p> <p>ПРН20</p>
<p>Підсумковий контроль. Інтегрований модуль Узагальнений тестовий зміст навчальної дисципліни, який об'єднує всі вищенаведені змістові модулі.</p>	

**ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНОГО КУРСУ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

№ п/п	Тема та план лекції	Кільк ість годин	Рекомендова на література
1	<p>1.Стан галузі скотарства, перспективи розвитку великої рогатої худоби. Біологічна і технологічна оцінка основних світових порід та порід, що розводять в Україні</p> <p>1.Походження та класифікація великої рогатої худоби.</p> <p>2.Особливості екстер'єру і інтер'єру худоби різних напрямків продуктивності.</p> <p>3.Продуктивні та відтворювальні якості великої рогатої худоби.</p> <p>4.Структура стада у господарствах різних напрямку.</p> <p>5.Структура порід та породне районування.</p> <p>6.Молочні породи худоби.</p> <p>7.Комбіновані породи.</p> <p>8.М'ясні породи.</p> <p>9.Напрямки племінної роботи по удосконаленню і збереженню вітчизняних порід.</p>	2	<p>15 [9...45] 18 [3...7] 15 [11...18] 18 [7...11] 15 [201...236] 15 [70...72] 15 [46...95] 18 [58...64] 15 [96...113] 18 [129...144] 15 [203...102] 18 [106...123] 18 [270...359] 15 [124...125] 15 [66] 28 [1...55] 15 [125-191] 15 [66...79] 15 [277...280] 15 [146...165] 10 [280...282]</p>
2.	<p>Технологія виробництва молока та яловичини і напрямки їх удосконалення.</p> <p>1.Спеціалізація скотарства, системи і способи утримання тварин.</p> <p>2.Характеристика, оцінка технологій ферм з прив'язним утриманням та їх удосконалення.</p> <p>3.Потоково-цехова система виробництва молока.</p> <p>4.Особливості ведення селекційно-племінної роботи у господарствах різних категорій і напрямків продуктивності.</p> <p>5.Основи нормованої годівлі худоби.</p>	2	<p>15 [321...325] 18 [307...332] 27 [1...408] 15 [308...316] 18 [270...289] 18 [415...426] 27 [1...408]</p>
3.	<p>1.Народногосподарське значення галузі свинарства. Походження та біологічні і господарські особливості свиней. Племінна робота в свинарстві.</p> <p>1.Значення свинарства для народного господарства країни.</p>	2	<p>1 [3 ... 9] 5 [3 ... 71] 6 [3 ... 54] 11 [3 ... 57] 25 [4... 12]</p>

	<p>2.Стан та перспективи розвитку галузі у світі і в Україні.</p> <p>3.Походження та зоологічна класифікація свиней.</p> <p>4.Характеристика диких предків та родичів свійських свиней.</p> <p>5.Біологічні і господарсько-корисні особливості свиней.</p> <p>6. Мета та задачі племінної роботи.</p> <p>7.Принципи відбору, комплексна оцінка свиней, методи відбору.</p> <p>8.Відбір ремонтного молодняку.</p> <p>9.Види та методи підбору.</p> <p>10.Лінії та родини в свинарстві.</p> <p>11.Породи свиней.</p>		<p>1 [1...110]</p> <p>5[400...438]</p> <p>6 [114..157]</p> <p>8 [39... 103]</p> <p>9 [31.... 67]</p> <p>11 [3.. 17]</p> <p>23 [10. 209]</p> <p>25 [12 .. 65]</p>
4.	<p>Технологія виробництва свинини.</p> <p>1.Підготовка свиноматок до опоросу. Проведення опоросу.</p> <p>2.Догляд за свиноматкою та поросятами після опоросу. Аварійні опороси, вирощування поросят-сиріт.</p> <p>3.Вирощування поросят при різних термінах відлучення. Особливості годівлі і утримання поросят після відлучення.</p> <p>4.Вирощування ремонтного молодняку.</p> <p>5.Утримання та годівля свиней на відгодівлі.</p> <p>6.Види відгодівлі.</p> <p>7.Вплив різних кормів на якість свинини.</p>	2	<p>1 [146..161]</p> <p>5[292...490]</p> <p>6[200.263]</p> <p>8[119...139]</p> <p>9[111...189]</p> <p>11[22..234]</p> <p>25[78 ... 86]</p>
5.	<p>Вівці як вид сільськогосподарських тварин, їх походження та біологічні особливості і утворення порід.</p> <p>1.Походження овець, їх біологічні особливості та етологія.</p> <p>2.Утворення порід овець.</p> <p>3.Зоологічна і виробнича класифікація порід овець.</p> <p>4.Характеристика унікальних порід овець і порід овець України.</p> <p>5.Племінна робота з покращення існуючих порід овець і утворення нових.</p>	2	<p>16 [11-15;75-113]</p> <p>4 [90-110]</p> <p>19 [9-26;</p> <p>81-88;95-98;113-116;</p> <p>125-129;134-136;151-161;172-231]</p> <p>20 [10-15;91-98;</p> <p>103-105;107-109;</p> <p>111-114;126-127;</p> <p>129-138; 141-178]</p> <p>24 [10-26;105-</p>

			140; 156-160]
6.	<p>1.Продукція овець і фактори, які її визначають Технологія вівчарства і системи утримання овець.</p> <p>1.Вовнова продуктивність, оцінка її властивостей. Формування руна, його будова і оцінка при класуванні. 2.Смушкова продуктивність, показники оцінки смушків і фактори які визначають смушкову продуктивність у овець. 3.Овчинна продуктивність, показники її оцінки і фактори які визначають овчинну продуктивність. 4.Молочна продуктивність овець і фактори які її визначають, доїння овець. 5.М'ясна продуктивність і фактори які її визначають. 6.Технологія годівлі і утримання овець. 7.Технологія відтворення стада й вирощування молодняка.</p>	2	16 [27-33;53-75] 19 [28-81] 20 [27-91] 24 [26-84] 16[187-205] 19[257-289]
7.	<p>Народногосподарське значення птахівництва та біологічні особливості птиці. Інкубація яєць с.-г. птиці</p> <p>1.Розвиток птахівництва у світі, в Україні. 2.Народногосподарське значення птахівництва. 3.Біологічні особливості птиці, що обумовили інтенсивний розвиток галузі птахівництва. 4.Біологія ембріонального розвитку птиці. 5.Технологія інкубації. 6.Біологічний контроль в інкубації.</p>	2	2[20...] 14[97...107; 108...150] 13[115..155]
8.	<p>Технологія виробництва харчових яєць та виробництва м'яса курчат-бройлерів та водоплавної птиці – гусей і качок.</p> <p>1.Схема технологічного взаємозв'язку цехів на птахофабриці з замкнутим циклом виробництва яєць. 2.Утримання курей-несучок в промислових господарствах. 3.Сучасні яєчні кроси курей. 4.Сучасні м'ясні кроси курей. 5.Способи утримання бройлерів. 6.Мікроклімат та світовий режим, енергозберігаючі технології. 7.Біологічні особливості гусей та качок.</p>	2	2[44...130] 3[123..162] 12[358..370] 13[221..244] 14[259..280] 3[162..197] 13[245..258] 14[292..305] 3[286....319,3 20..345] 13[265...287,3 12..331] 15[308...318]

	8.Породи і кроси гусей та качок. 9.Виробництво гусячої печінки.		
	Разом	16	

**ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ**

№ п/п	Тема	Перелік завдань, лабораторних робіт для виконання студентами	Кількість годин	Місце проведення	Методичне і технічне забезпечення
1	Біологічні особливості великої рогатої худоби. Методи створення стада, придатного до інтенсивного виробництва молока	1.Вивчити методи оцінки екстер'єру і конституції великої рогатої худоби. 2.Вивчити показники, які характеризують молочну продуктивність. 3. Вивчити показники, які характеризують м'ясну продуктивність. 4. Оцінити відтворну здатність худоби. 5.Обґрунтувати раціональну структуру стада. 6.Ознайомитись з селекційними програмами удосконалення планових порід.	2	аудиторія	Фотографії тварин різного напрямку продуктивності М-1 М-2 М-5
2.	Загальна технологічна схема виробництва молока і яловичини	1.Обґрунтувати загальну технологічну схему потоково-цехового виробництва молока. 2.Розрахувати середньорічне поголів'я при потоково-фазовій організації . 3. Визначити вимоги при комплектуванні ферм і комплексів молодняком.	2	аудиторія	М- 5 М- 7

3.	Топографія та характеристики статей свиней. Бонітування свиней. План племінної роботи в свинарстві.	1.Засвоїти значення статей та зв'язок їх розвитку з продуктивністю та здоров'ям. 2.Оволодіти методикою бонітування свиноматок і кнурів. 3.Засвоїти методикку розробки перспективного плану племінної роботи.	2	аудиторія	1.Робочий зошит 2.Муляжі свиней 3. таблиці П-5-134 4.Робочий зошит 5.Інструкція по бонітуванню свиней 6.Таблиці С-210
4.	Технологічні схеми виробництва свинини. Визначення основних параметрів свинарських підприємств.	1.Засвоїти схеми виробництва свинини.. 2.Оволодіти методикою розробки завдань на проектування. 3.Розрахувати поголів'я за віковими групами, потребу в приміщеннях, визначити крок ритму	2	аудиторія	1.Робочий зошит. 2.Таблиці VII-215, 218, С. 5, 8, 9, 10. 3.Обчислювальна техніка.
5.	Вовна овець як сировина для текстильної промисловості . Смушки і овчини, як сировина для хутрової промисловості	1. Визначити види текстильних волокон і надати їм характеристику. 2. Визначити типи вовнинок і груп вовни і надати характеристику. 3. Визначити довжину, товщину, звивистість вовни. 4. Визначити якість жиропоту. 5. Визначити вихід чистої вовни і перерахувати брудну вовну в чисте волокно. 6. Надати оцінку смушків і овчин. 7. Визначити вади смушків і овчин. 8. Вивчити як отримувати смушки і овчини, їх консервування і збереження.	2	аудиторія	ТЗ-1, 16 М-1; М-2; М-4; Т-2 ТЗ-3-2 М-1; М-2; М-4; Т-3

6	Технологія вівчарства.	<p>1. Вивчити прогресивні технології виробництва продукції вівчарства (ДГ «Темноліське» та ДГ «Українка»)</p> <p>2. Зробити аналіз технології годівлі в даних господарствах.</p>	2	аудиторія	<p>М-1 М-2 М-3</p>
7.	Визначення виду, статі, продуктивності та віку птиці за екстер'єром. Розрахунок виробництва харчових яєць на птахофабриці з зачиненим циклом виробництва.	<p>1. Провести відбір за екстер'єром курей, що не несуться та високопродуктивних несучок.</p> <p>2. Визначити ступінь линяння, стать та вік птиці за екстер'єром.</p> <p>3. Визначити екстер'єрні ознаки для відбору молодняку на плем'я.</p> <p>4. Визначити нормативи відбракування, показники несучості, термін використання несучок промислового стада, витрати кормів на одиницю продукції.</p> <p>5. виконати розрахунки руху поголів'я курей промислового стада, виробництва харчових яєць, визначити потребу в комбікормах (індивідуальне завдання)</p>	2	аудиторія	<p>М-1 Т-1-11 Тз-1,2,10</p> <p>М-3 Т-15,16, 17,18 Тз-8</p>
	Разом		14		

ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розподіл дисципліни	Контрольні питання та завдання для самостійного вивчення	Кількість годин	Форма звітності та контролю
1. Біологічні особливості великої рогатої худоби	1. Зробити екстер'єрний графік-профіль екстер'єру великої рогатої худоби різних напрямків продуктивності	2	звіт
2. Породи великої рогатої худоби: молочні, комбіновані і м'ясні	1. Визначити особливості молочних порід 2. Дати характеристику комбінованих порід. 3. Ознайомитись з класифікацією м'ясних порід.	6	реферат
3. Методи створення стада, придатного до інтенсивного виробництва молока та загальна технологічна схема виробництва молока.	Розрахувати основні показники потокового ритмічного виробництва молока (розрахувати ремонтного поголів'я, такт, ритм).	4	звіт
4. Розрахунок потокового ритмічного виробництва яловичини	Згідно завдання розрахувати основні показники, що характеризують м'ясну продуктивність та параметри потокового ритмічного виробництва (об'єм виробництва, ритм, такт)	4	звіт
5. Переробка продукції свинарства	Написання реферату про хімічний склад свинини, її властивості, та технологію переробки свиней	4	звіт
6. Племінна робота у свинарстві	Вивчення загальних положень, інструкції з бонітування свиней, поняття, терміни	4	звіт
7. Менеджмент: маркетинг у свинарстві	Написання реферату про поняття менеджменту та маркетингу, сутність принципи, методи, види, рівні	4	звіт
8. Конституція, екстер'єр, породи	Вивчення наступних питань: класифікація та характеристика	6	звіт

свиней	конституційних типів свиней, продуктивні типи, методи оцінки екстер'єру породи свиней		
9.Технологія виробництва свинини	Вивчення організації парування свиней, приймання опоросів, годівлі та утримання тварин всіх статеві-вікових груп, технологія виробництва у спеціалізованих господарствах	2	звіт
10. Породи овець	Особливості порід.	6	реферат
11.Породи кіз	Розробка напрямку продуктивності	4	звіт
12.Технологія вівчарства ДГ "Темноліське"	Особливості виробництва вовни і баранини	2	реферат
13.Технологія вівчарства ДГ "Українка "	Особливості виробництва вовни і баранини	2	реферат
14.Племінна робота в птахівництві	Написання реферату з аналізу продуктивних характеристик сучасних кросів різних видів с.-г. птиці, що використовується в промисловому птахівництві (індивідуальне завдання)	4	доповідь
15.Годівля сільськогосподарської птиці	Складання рецептів повнораціонних комбікормів для сільськогосподарської птиці різних видів і вікових груп (індивідуальне завдання)	6	звіт
	Разом	60	

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА

1. Бажов Г.М., Комлацкий Биотехнология интенсивного свиноводства. – М.: Росагропромиздат, 1989. – 269с.
2. Бесулін В.І. та ін. Птахівництво і технологія виробництва яєць та м'яса птиці /В.І. Бесулін.-Біла Церква, 2003.-448с.
3. Божко П.Э.Технология производства яиц и мяса птицы на промышленной основе/П.Э. Божко.-М.:Колос, 1984.-336с.
4. Генофонд свійських тварин України: Навчальний посібник / за ред. Д.І. Барановського та В.І. Герасимова. – Харків: Еспада, 2005. – 400 с.
5. Герасимов В.И. и др. Свиноводство и технология производства свинины. – Харьков 1995. – 536с.
6. Герасимов В.І. і ін. Свинарство і технологія виробництва свинини. – К.: Урожай, 1996. – 450с.
7. Кабанов В.Д., Терентьева А.С. Порооды свиней. – М.: Агропромиздат, 1985. – 436с.
8. Козловский В.Г., Лебедев Ю.В. Тонышев И.И. Гибридизация в промышленном свиноводстве. – М.: Россельхозиздат, 1987. – 271с.
9. Коряжнов Е.В.Справочник по промышленному производству свинины. – М.: Россельхозиздат, 1980. – 270с.
- 10.Костенко В.І. Практикум із скотарства і технології виробництва молока та яловичини. Навчальний посібник. /В. І. Костенко – К.: Урожай, 1998. – 366 с.
- 11.Ладан П.Е., Козловский В.Г., Степанов В.И. Свиноводство. – М.: Колос, 1978. – 304с.
- 12.Лемешева М.М. та ін. Птахівництво: Довідник з технології менеджменту у тваринництві / М.М. Лемешева.-Харків: Еспада, 2002.-с358-376.
- 13.Промышленное птицеводство /Сост.: В.И. Фисинин, Г.А. Тардатьян и др. М.: Агропромиздат,1991ё.-544с.
- 14.Рубан Б.В. Птицы и птицеводство / Б.В. Рубан.-Харьков: Эспада, 2002.-512с.
- 15.Рубан Ю.Д. Скотарство і технологія виробництва молока та яловичини. / Ю. Д. Рубан, С. Ю. Рубан. Підручник 3-е видання. – Харків: Еспада, 2011. – 800 с.
- 16.Сухарльов В.О., Дерев'янку О.П. Вівчарство/ Навчальний посібник. – Харків: 2003. -256 с.
- 17.Сухарльов В.О., Дерев'янку О.П. Практикум з вівчарства і технології виробництва вовни і баранини/ Навчальний посібник. –Харків: Еспада, 2003. -144 с.
- 18.2.Технологія виробництва молока та яловичини/В. І . Костенко,Й. З. Сірацький, Ю. Д. Рубан[та інші].

ДОДАТКОВА

- 19.Васильев Н.А., Целютин В.К. Овцеводство и технология производства шерсти и баранины. – М.: Агропромиздат, 1990. – 320 с.
- 20.Деревянко О.Ф., Кустова Т.Я. Овцеводство, козоводство и технология производства шерсти и мяса. – К.: Высшая школа, 1990. – 350 с.
- 21.Каталог племінних ресурсів сільськогосподарської птиці України / Ю.О. Рябоконт, Ю.В. Бондаренко, Т.В. Мосякіна та ін.-Київ.: ТОВ «Атмосфера», 2006.-79с.
- 22.Лемешева М.М. Кормление сельскохозяйственной птицы / М.М. Лемешева.-Сумы: Изд.»Слобожанщина», 2003.-152с.
- 23.Никитченко И.Н. Гетерозис в свиноводстве.- Л.: Агропромиздат, 1987.- 215 с.
- 24.Николаев А.И., Ерохин А.И. – М.: Агропромиздат, 1987. – 384 с.
- 25.Рибалко В.П. і ін. Інтенсивна технологія виробництва свинини.- К.: Урожай, 1991.- 176 с.
- 26.Рибалко В.П. і ін. Породи свиней в Україні.- Х.: Еспада, 2001.- 80 с.
- 27.Рубан Ю. Д. Государство и технологии производства в животноводстве.- К. : Аграрная наука,2003.-408с.
- 28.Рубан Ю. Д. Породы и племенное дело в скотоводстве эволюция и прогресс/Ю. Д. Рубан.-К.: Аграрная наука,2003.-394с.
- 29.Рубан Ю. Д. Разработка селекционных программ в молочно-мясном скотоводстве/ Ю. Д. Рубан,2002.-408с.

Шифр	Назва методичної розробки
М-1	Рубан Ю.Д., Зандарян В.А., Криворучко Ю.І. Методика оцінки будови тіла молочної худоби. Х.: РВВ ХДЗВА, 2007. – 18 с.
М-2	Рубан Ю.Д., Зандарян В.А. Молочна продуктивність корів. – Х.: РВВ ХДЗВА, 2014. – 20 с.
М-3	Рубан Ю.Д., Рубан С.Ю., Зандарян В.А., Криворучко Ю.І. Відтворення стада великої рогатої худоби. – Х.: РВВ ХДЗВА, 2007. – 18 с.
М-4	Рубан Ю.Д., Зандарян В.А. Породи великої рогатої худоби. – Х.: РВВ ХДЗВА, 2012. – 8 с.
М-5	Рубан Ю.Д., Зандарян В.А., Криворучко Ю.І. Методика створення стада, придатного до умов інтенсивного виробництва молока. – Х.: РВВ ХДЗВА, 2014. – 11 с.
М-6	Рубан Ю.Д., Зандарян В.А. Веліканова В.С. Обґрунтування загальної технологічної схеми потково-цехової системи виробництва молока, розрахунок поголів'я та його розміщення на фермі. – Х.: РВВ ХДЗВА, 2008. – 8 с.

М-7	Рубан Ю.Д., Зандарян В.А. Загальна технологічна схема виробництва яловичини в спеціальних господарствах, розрахунок кількості корів у господарствах-постачальниках, вимоги до комплектування ферм і комплексів молодняком. – Х.: РВВ ХДЗВА, 2004. – 5 с.
М-1	Герасимов В.І., Засуха Ю.В., Нагаєвич В.М., та ін. Практикум із свиноводства і технології виробництва свинини. Х: Еспада, 2003. – 222 с.
М-2	Нагаєвич В.М., Герасимов В.І., Березовський М.Д. Розведення свиней. Навчальний посібник, Х.: Еспада, 2005 – 296 с.
М-3	Нагаєвич В.М., Рибалко В.П., Герасимов В.І. Породи і породовибракування свиней в Україні: Х.: вид. ХНАУ, 2005 – 94 с.
М-1	Сухарльов В.О., Дерев'янку О.П. Практикум з вівчарства і технології виробництва вовни і баранини/ Навчальний посібник. –Харків: Еспада, 2003. -144 с.
М-2	Сухарльов В.О., Дерев'янку О.П. Вівчарство/ Навчальний посібник. – Харків: Еспада, 2003. -256 с.
М-3	Дерев'янку О.Ф. Технологія виробництва продукції овцеводства /Учебное пособие/ Харьков. РВВ ХГЗВА, 2001. -106 с.
М-4	Робочий зошит для виконання лабораторних занять з технології виробництва продукції вівчарства. – Харків. 2007. -63 с.
М-5	Реферати технології виробництва вовни і баранини для ферми на 5 тис. вівцематок і 5 тис. голів овець
М-1	Кравець Г.І. Визначення виду, статі, продуктивності та віку птиці за екстер'єром. Х.:РВВ. ХДЗВА, 2004. -10с.
М-2	Кравець Г.І. Індeksi тілобудови птиці та екстер'єрний профіль. Х.: РВВ. ХДЗВА, 2004.-7с.
М-3	Лемешева М.М. Технологія виробництва яєць та м'яса птиці. Технологічні розрахунки по виробництву харчових яєць. Х.: РВВ. ХДЗВА, 2004.-19с.

**ПЕРЕЛІК ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ЛАБОРАТОРНИХ
(ПРАКТИЧНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ (Т)**

Шифр	Назва технічних (прилади, інструменти, реактиви) засобів навчання
Т - 1	Тварини, мірні інструменти (мірна палиця, циркуль, рулетка), калькулятори, мультимедійний супровід
Т – 2	Форми виробничого та племінного обліку у молочному та м'ясному скотарстві, прилади для мічення великої рогатої худоби, інструкції з бонітування великої рогатої худоби молочних та м'ясних порід
Т - 3	Форми обліку молока, калькулятори
Т - 4	Таблиці, калькулятор

Т - 5	Форми виробничого обліку контролю м'ясної продуктивності худоби, мультимедійний супровід
Т - 6	Таблиці, мультимедійний супровід, калькулятори
Т - 7	Таблиці, мультимедійний супровід
ТЗ- 1	Фотографії тварин різного напрямку продуктивності, інструменти для вимірювання корів, картки корів (Ф-2МОЛ)
ТЗ – 2	Фотознімки корів різних порід, інструкції з бонітування худоби, селекційні програми роботи з породами, обчислювальна техніка
ТЗ - 3	Інструкції з бонітування худоби, селекційні програми роботи з породами, норми технологічного проектування, обчислювальна техніка
ТЗ - 4	Норми технологічного проектування, обчислювальна техніка
Т-1	Наочні посібники: таблиці, схеми, діаграми, фотографії
Т-2	Муляжі порід свиней
Т-3	Інструментарій для нумерації свиней
Т-4	Обчислювальна техніка, лінійки, олівці, міліметровий папір
Т-5	Вимірювальні інструменти
Т-6	Шпикоміри
ТЗ-1	Прилад для визначення істинної довжини вовни
ТЗ-2	Мікроскоп
ТЗ-3	Технічні ваги
ТЗ-4	Сушильні шафи
ТЗ-5	Прилад для віджаття вовни ГПОШ – 2м
ТЗ-6	Лінійки
ТЗ-7	Ножиці
ТЗ-8	Пінцети
ТЗ-9	Колекція смушків
ТЗ-10	Планшети зразків вовни
ТЗ-11	Колекція овчин
ТЗ-12	Макети завитків
ТЗ-13	Еталони вовни за її тониною
ТЗ-14	Посуд для мийки зразків вовни
ТЗ-15	Фотокартки
ТЗ 1-20	Таблиці за темами
ТЗ-1	Опудала птиці різних видів порід, статей та віку
ТЗ-2	Жива птиця різних видів і порід
ТЗ-3	Мірна стрічка
ТЗ-4	Циркуль
ТЗ-5	Таблиці за темами
ТЗ-6	Терези
ТЗ-7	Мультимедійна установка
ТЗ-8	Відеофільм «Технологія виробництва харчових яєць на Полтавській птахофабриці»

ТЗ-9	Мультимедійний фільм «Технологія переробки м'яса бройлерів»
ТЗ-10	Мультимедійний фільм «Види, породи і кроси сільськогосподарської птиці»

**СПИСОК ТАБЛИЧНОГО МАТЕРІАЛУ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ПРОВЕДЕННЯ ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ (Т)**

1	Схема будови тіла худоби різного напрямку продуктивності.
2	Інструкція з бонітування великої рогатої худоби молочних і молочно-м'ясних, а також м'ясних порід (таблиці).
3	Таблиця періодів запліднення і отелення корів і телиць.
4	Таблиця О.І.Овсяннікова розподілу надою молока по місяцям лактації при різній кінцевій молочності за всю лактацію.
5	Таблиці лінійної оцінки екстер'єру та типових особливостей корів (бугаїв-плідників).
6	Схема оцінки молоковіддачі у корів при різних типах конституції.
7	Класифікація технології виробництва молока (за І.А.Бузуном).
8	Класифікація технологій виробництва молока (за Є.І.Адмінім).
9	Рекомендована номенклатура та розміри скотарських підприємств для різних природно-кліматичних зон України.
10	Показники зовнішнього виду корови, які характеризують високу молочну продуктивність.
11	Показники зовнішнього виду корови, які характеризують високу м'ясну продуктивність.
12	Середні терміни вікових змін різців великої рогатої худоби.
13	Вимоги стандартів до основних планових порід України.
14	Схеми технологічного планування ферм з прив'язним утриманням худоби з доїнням на лінійних установках.
15	Схема технологічного планування ферм з прив'язним утриманням з доїнням корів у доїльному залі.
16	Схема технологічного планування ферм з безприв'язним утриманням на глибокій підстилці.
17	Схема технологічного планування ферм з безприв'язним боксовим утриманням.
18	Потоко-цехова система для малих ферм.
19	Потоково-цехова система для крупних ферм.
20	Схема виробництва яловичини у молочному скотарстві.
21	Схема виробництва яловичини у м'ясному скотарстві.
22	.Вимоги стандартів до живої маси молодняка різних порід.
23	Умовні бали – IV – 3 – 79
24	Схема методика складання плану селекційно - племінної роботи з свинарства (3 табл .)
25	Співвідношення виробничих груп на племінних свинофермах- (схеми)
26	III- 2- 56
27	Співвідношення виробничих груп на товарних свинофермах(схема) III-

	2 – 17
28	Співвідношення виробничих груп в спеціалізованих господарствах (схема) 2 – 56а
29	Комбінат "Слобожанський" – (схема) VII – 2 – 62
30	Технологічна схема виробництва свинини – VII – 5 – 173
31	Технологічна схема виробництва свинини в комбінаті "Трубецький"- VII- 6 – 210
32	Технологічна схема виробництва свинини в комбінаті "Углегорський " – VII – 6 – 208
33	Номенклатура та розміри свинарських ферм і комплексів - VII- 6 – 184
34	Ритмічність і потоковість виробництва на свинарських комплексах – VII-4- 114
35	Норми площ та розміри основних технологічних елементів літніх лагерів- VII – 6 – 212
36	Основні параметри утримання свиней на сучасних комплексах – VII – 6 – 189
37	Результати роботи свинокомплексів в залежності від їх виробничої програми – VII- 6 – 185
38	Розміри свинарських комплексів для основних зон України – VII- 6 – 175
39	Схема розведення свиней в спецгоспах – VII- 5 – 142.
40	Текстильна сировина
41	Ріст і розвиток вовни у овець
42	Морфологічна будова вовнинок
43	Гістологічна будова вовнинок
44	Штапель та косиця
45	Форма штапелю
46	Класифікація тонини вовни
47	Шкала оцінки тонини вовни
48	Тонина та звивистість вовни
49	Визначення виходу чистої вовни
50	Мийка вовни та від жаття зразків вовни після промивки
51	Відбір зразків для визначення виходу чистої вовни
52	Розвиток завитків на смушках
53	Типи завитків
54	Кут росту волосу у цінних і малоцінних завитках
55	Схема сортування смушкової сировини
56	Стандарт для сортування смушків
57	Схема переробки каракульських ягнят
58	Сортування овчин за довжиною вовни
59	Класифікація овечої хутрової сировини
60	Статі курей.
61	Статі гусей.

62	Статі качок.
63	Статі індиків.
64	Екстер'єрні недоліки курей.
65	Схема скелету сільськогосподарської птиці.
66	Екстер'єр півня.
67	Внутрішні органи птиці.
68	Визначення статі у птиці.
69	Зміна махового пера у курей при линянні.
70	Відбір курей по зовнішнім ознакам, екстер'єрні ознаки гарної і поганої несучки.
71	Проміри між заднім кінцем кілю грудної кістки і лобними кістками.
72	Індекси будови тіла с.-г. птиці.
73	Екстер'єрний профіль гусей породи велика сіра і рейнська.
74	Схема технологічного взаємозв'язку цехів при виробництві харчових яєць по замкненому циклу.
75	Основні елементи технології вирощування птиці.
76	Основні елементи технології виробництва харчових яєць.
77	Технологічна характеристика кліткових батарей для курей-несучок промислового стада.
78	Параметри мікроклімату для ремонтного молодняка курей.
79	Технологічна карта по яєчній птахофабриці з замкненим циклом виробництва.

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Система діагностики якості навчання

Контроль знань і умінь студентів з дисципліни здійснюють згідно з кредитно-модульною системою організації навчального процесу, прийнятому в академії.

Основні положення:

Загальна кількість модульних контрольних заходів, що мусить скласти студент з окремої навчальної дисципліни, визначається з урахуванням залікових модулів з цієї дисципліни і рекомендовано дорівнює двом академічним модулям за семестр.

За результатами модульного контрольного заходу рівень засвоєння студентом навчального матеріалу має бути оцінений за національною шкалою та шкалою ECTS.

Тижні для проведення модульного контролю (модульні тижні) рекомендуються графіком навчального процесу.

Кількість балів, отримана студентом при оцінюванні залікового модулю, співвідноситься з оцінками за національною шкалою та шкалою ECTS відповідно до таблиці 1.

1. Шкала оцінювання

100-бальна шкала	Оцінка за національною шкалою та шкалою академії	Визначення	Оцінка за ECTS
90-100	відмінно	Відмінно - відмінна відповідь, виконання роботи лише з незначною кількістю помилок	A
85-89	добре	Дуже добре - вище середнього рівня з кількома помилками	B
75-84		Добре - в загальному правильна відповідь, робота з певною кількістю грубих помилок	C
65-74	задовільно	Задовільно - непогано, але зі великою кількістю недоліків	D
60-64		Достатньо - відповідь, робота задовольняє мінімальні критерії	E
1-59	незадовільно	Незадовільно	

Регламентується наступний комплект балів для отримання оцінки: результат поточного контролю (усереднено за оцінюванням завдань, проектів, тренінгів) – максимум 20 балів, результат модульного тестового контролю – максимум 50 балів та результат засвоєння блоку самостійної роботи – максимум 30 балів.

Складання модулів обов'язкове. Студент не допускається до тестування з модуля без відпрацювання пропущених занять. Модуль вважається зарахованим, якщо студент набрав мінімально необхідну кількість балів та більше.

Результати рейтингу з модулю доводяться до відома студентів не пізніше третього робочого дня після проведення контрольного заходу і, у разі відсутності претензій з боку студентів, вважаються остаточними.

Якщо студент не погоджується з рішенням про присвоєння йому балів рейтингу за модуль, то він повинен відразу після їх оголошення звернутися з письмовою апеляцією до завідувача кафедри та у визначений термін скласти усну атестацію з модуля перед комісією. Склад апеляційної комісії у кожному конкретному випадку визначається завідувачем кафедри. Рішення комісії є остаточним. Студент не може повторно скласти зараховані модулі.

Студент, який не з'явився на модульний контроль або не отримав мінімальної кількості балів на модульному тижні, має право скласти пропущений модуль під час залікового тижня.

Підсумковий рейтинг поточної успішності з дисципліни вираховується усередненням рейтингів з усіх модулів. Семестрова оцінка виставляється студенту з урахуванням результатів рубіжного та поточного(модульного) контролів. Максимальна кількість балів, що студент може отримати при вивченні дисципліни, дорівнює 100.

Викладач зобов'язаний здати заповнену екзаменаційну відомість до навчального відділу протягом такого граничного терміну: для екзамену - не пізніше, ніж на наступний робочий день після його завершення.

Засоби діагностики успішності навчання використовують для підсумкової експертизи знань і базуються на технології стандартизованого тестового контролю.

2.Схема нарахування балів з модулів навчальної дисципліни

Показчик	Нарахування балів
Всього з модулю	від 60* до 100
В тому числі: відповіді на тестові питання	від 30 до 50
усні відповіді на лабораторно-практичних заняттях	до 20
результат засвоєння блоку самостійної роботи	до 30

Усні відповіді на лабораторно-практичних заняттях оцінюються за шкалою від 12 до 20 балів відповідно до наступної регламентації (табл. 3)

3. Шкала оцінювання усної відповіді

<i>20-бальна шкала</i>	Інтуїтивний аналог оцінювання	Оцінка за національною шкалою - Визначення	Оцінка за шкалою ECTS
<i>20</i>	5+	Відмінно – відмінна відповідь, виконання роботи без помилок чи зауважень, прояв креативного мислення.	A
<i>19</i>	5	Відмінно – відмінна відповідь, виконання роботи з однією непринциповою помилкою	A
<i>18</i>	5 -	Відмінно – відмінна відповідь, виконання роботи з незначною кількістю помилок	A
<i>17</i>	4+	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками при розумінні суті питання	B
<i>16</i>	4	Добре – в загальному правильна відповідь, робота з кількома помилками	C
<i>15</i>	4 -	Добре – в загальному правильна відповідь, робота з певною кількістю грубих помилок	C
<i>14</i>	3+	Задовільно – непогано, але зі великою кількістю недоліків	D
<i>13</i>	3	Достатньо – непогано, але наявна велика кількість суттєвих недоліків	D
<i>12</i>	3 -	Достатньо – відповідь, робота задовольняє лише найменші критерії	E

Самостійна робота оцінюється як сума балів за відповідність і обсяг наданого матеріалу (табл. 4) та балів за захист цього матеріалу (табл. 3).

4. Шкала оцінювання відповідності змісту матеріалу самостійної роботи

<i>Шкала, бали</i>	Визначення
<i>10</i>	Повна відповідність змісту і достатній обсяг
<i>8</i>	Достатня відповідність змісту і достатній обсяг
<i>6</i>	Мінімально задовільна відповідність змісту і обсягу

5. Накопичення балів за модуль (максимум **100** балів)

Поточне оцінювання	Оцінювання тестів	Оцінювання самостійної роботи	
визначається викладачем	чітко регламентується	визначається викладачем	
до 20 балів	до 50 балів	до 30 балів	
		до 10 балів	до 20 балів
Шкала оцінювання відповіді	50 тестів: 1 прав. відповідь – 1 бал 25 тестів: 1 прав. відпов. – 2 бали	Відповідність матеріалу (див. табл. 4)	Захист - шкала оцінювання усної відповіді